

Uttale frå Norddal kommunestyre

Meld. St.11: Endring og utvikling

Regjeringa har kome med ei ny melding til Stortinget vedk. den langsiktige utviklinga i landbruket. Meldinga skal opp til handsaming i Stortinget før sommarferien 2017. I den samanheng vil kommunestyret i Norddal uttale:

For bygdene i Norddal kommune og for store deler av distrikts Noreg er landbruket ryggraden i busetnad og sysselsetting. Det er primærnæringane som gjer at det bur folk frå fjell til fjøre og i alle krokar av vårt langstrakte land. Den spreidde busetnaden er ein særleg kvalitet ved den norske velferdsmodellen som borgar for god folkehelse, sikker beredskap, vedlikehald av kulturminne, tilgang på trygg og kortreist mat og basis for lønsame besøksnæringar.

Meld. St. 11- *Endring og utvikling* peikar på mange positive trekk ved det norske landbruket. Statistikk viser m.a. positiv utvikling når det gjeld inntekter, høg total produksjon og god ressursutnytting. Men - meldinga varslar og ytterlegare fokus på kostnadseffektivitet, industriell volumproduksjon og konkurranse. Norddal kommunestyre ser det slik at meldinga i så måte kan vere første steget i retning av å vrake *den norske landbruksmodellen*. Den har i heile etterkrigstida hatt brei oppslutning i det norske folk og i tverrpolitiske miljø på Stortinget. Modellen er eineståande i internasjonal samanheng, og er basert på eit forhandlingsinstitutt mellom Staten på den eine sida og interesseorganisasjonane i landbruket på den andre - den såkalla *Hovudavtalen* frå 1950. Forhandlingane er forankra i ei felles forståing av landbruket sin multifunksjonelle karakter. Det betyr at næringa produsere mange fellesgode i tillegg til mat og fiber som er hovudprodukta. Den norske landbruksmodellen har og som utgangspunkt at naturgitte forhold set klare avgrensingar på mulegheitene for konkurranse med importerte produkt. Matvarer er ikkje vanlege varer i handelsmessig forstand. Det er varer som treng særskild beskyttelse.

Kommunestyret er uroa fordi ein meiner at den nye landbruksmeldinga meldinga peikar i ein meir liberalistisk retning der kostnadseffektivitet og fri konkurranse skal vere eit hovudmål. Topografi og klima tilet ikkje eit slikt «frislepp». Norsk landbruk vil og i framtida vere heilt avhengig av ei streng marknadsregulering, eit aktivt tollvern og ein målretta kanaliseringsspolitikk som gjev grunnlag for lønsam produksjon under mindre gunstige naturtilhøve.

Våre nordiske naboland har blitt eksponert for ein liberalistisk landbrukspolitikk. Resultatet er at store deler av den svenske landsbygda er avfolka og at den danske landbruksnæringa er truga av ei konkursbølgje. Slik vil vi ikkje ha det. Noreg er ikkje bygd for stordrift. Noreg må ta utgangspunkt i sine naturgitte føresetnader og utvikle ei berekraftig næring som tek heile landet i bruk. Då snakkar vi i stor grad om eit småskala landbruk basert på m.a. grovforproduksjon og utmarksbeiting.

Forskning og statistikk viser at potensialet for ytterlegare strukturrasjonalisering langt på veg er utnytta og at miljøkostnadane kan bli store ved einseitig fokus på stordrift. I våre bygder er også den faste busetnaden under sterkt press. Det er særleg alvorleg i verdsavbygdene der ein må sjå på landbruket like mykje som eit middel som eit mål for å stimulere besøksnæringar. Eit velhalde kulturlandskap var eit viktig kriterium for å kome med på UNESCO si prestisjetunge liste over verdas naturarv i 2005. Ein forskingsrapport frå området (*A. Norderhaug 2003*) slår kategorisk fast at «..

berre eit småskala landbruk, basert på husdyrhald, kan ta vare på viktige kvalitetar i kulturlandskapet»...

Norddal kommunestyre vil, med vising til ovannemnte, innstendig be om at hovudtrekka i dagens norske landbruksmodell vert ført vidare når stortinget skal behandle Meld. St. 11 – *Endring og utvikling*. Ei dreining i ei meir liberalistisk retning, kan svekke ei næring som alt kjempar med ryggen mot veggen i ein slik grad at den faste busetnaden i mange bygder ryk. Det vil og få store negative ringverknader i distriktsbasert foredlingsindustri, transportnæringar og svekke viktig leveranse inn imot ei raskveksande reiselivsnæring. Forhandlingsinstituttet, marknadsreguleringa og kanaliseringspolitikken må framleis vere ledestjerner i ein framtidsretta landbrukspolitikk for Noreg.